

POSTANOWIENIE

Dnia 14 stycznia 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marta Romańska

w sprawie z powództwa R. P.
przeciwko J. S. , Z. S. i M. G.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 14 stycznia 2020 r.,
na skutek skargi kasacyjnej pozwanych J. S. i Z. S.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 13 grudnia 2018 r., sygn. akt I AGa (...),

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2) przyznaje radcy prawnemu A. K. od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w (...) kwotę 1800 (tysiąc osiemset) zł powiększoną o podatek od towarów i usług we właściwej stawce, tytułem wynagrodzenia za pomoc prawną udzieloną pozwany w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecnictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.), a obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania

w nawiązaniu do tych przesłanek (art. 398⁴ § 2 k.p.c.). Rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o których jest mowa w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Pozwani wniesli o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na jej oczywistą zasadność (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.), wynikającą z uchybienia przez Sąd Apelacyjny przepisom postępowania, tj. art. 378 § 1 w zw. z art. 227 i art. 217 § 1 i 3 k.p.c. przez pominięcie wniosków dowodowych, co miało istotny wpływ na wynik sprawy, gdyż uniemożliwiło pozwany wykazanie przesłanek egzoneracyjnych określonych w art. 299 § 2 k.p.c. oraz art. 233 § 1 w zw. z art. 378 § 1 k.p.c. przez przyjęcie za własne ustaleń Sądu Okręgowego w sytuacji ich zakwestionowania w apelacji.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, że uzasadnienie oczywistej zasadności skargi kasacyjnej jako przesłanki jej przyjęcia do rozpoznania wymaga powołania się na kwalifikowaną postać naruszenia zaskarżonym orzeczeniem przepisów prawa materialnego lub procesowego i przeprowadzania wywodu zmierzającego do jego wykazania. Oczywistość naruszenia ma miejsce wówczas, gdy jest ono widoczne *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia. O przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje przy tym samo oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego przez sąd, który wydał zaskarżone orzeczenie, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (por. orzecznictwo przytoczone w motywach postanowienia Sądu Najwyższego z 6 listopada 2012 r., III SK 16/12, nie publ.).

Skonfrontowanie uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z motywami zaskarżonego wyroku nie potwierdza tezy skarżących

o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej. Pozwani w skardze kasacyjnej zmierzają przede wszystkim do zakwestionowania ustaleń faktycznych będących podstawą rozstrzygnięcia i oceny dowodów, która do nich doprowadziła (art. 233 k.p.c.), gdy tymczasem nie mogą one stanowić bezpośredniego przedmiotu zarzutów kasacyjnych (art. 398³ § 3 k.p.c.), a Sąd Najwyższy przy rozpoznawaniu skargi kasacyjnej byłby nimi związany (art. 398¹³ § 2 k.p.c.).

W orzecnictwie Sądu Najwyższego ustalony jest już pogląd, że nie jest bezwzględnym warunkiem prawidłowego rozpoznania sprawy przez sąd drugiej instancji odniesienie się do każdego z zarzutów podniesionych w apelacji. Z ustanowionego w art. 378 § 1 k.p.c. obowiązku rozpoznania sprawy w granicach apelacji nie wynika bowiem konieczność osobnego omówienia przez sąd w uzasadnieniu wyroku każdego argumentu apelacji. Za wystraczające należy uznać odniesienie się do sformułowanych w apelacji zarzutów i wniosków w sposób wskazujący na to, że zostały one przez sąd drugiej instancji w całości rozważone przed wydaniem orzeczenia (zob. np. wyroki z 14 marca 2018 r., II PK 120/17, z 22 sierpnia 2018 r., III UK 119/17, z 20 lutego 2018 r., V CSK 352/17, z 6 października 2016 r., III UK 270/15, z 30 września 2016 r., I CSK 623/15).

Kwestia zakresu rozpoznania sprawy w postępowaniu apelacyjnym była wielokrotnie rozważana przez Sąd Najwyższy. W uchwale składu siedmiu sędziów z 31 stycznia 2008 r. – zasadzie prawnej – III CZP 49/07 (OSNC 2008, nr 6, poz. 55) Sąd Najwyższy wyjaśnił, że sąd drugiej instancji rozpoznający sprawę na skutek apelacji nie jest związany przedstawionymi w niej zarzutami, dotyczącymi naruszenia prawa materialnego, wiążą go natomiast zarzuty dotyczące naruszenia prawa procesowego; w granicach zaskarżenia bierze jednak z urzędu pod uwagę nieważność postępowania. Według uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 23 marca 1999 r., III CZP 59/98 (OSN 1999, nr 7-8, poz. 124), sąd drugiej instancji może zmienić ustalenia faktyczne stanowiące podstawę wydania wyroku przez sąd pierwszej instancji bez przeprowadzenia postępowania dowodowego uzasadniającego odmienne ustalenia, chyba że szczególne okoliczności wymagają ponowienia lub uzupełnienia tego postępowania. Z obu zacytowanych uchwał oraz z późniejszego orzecnictwa Sądu Najwyższego wynika, że w razie zgłoszenia stosownych zarzutów, obowiązkiem sądu drugiej instancji jest

przeanalizowanie materiału dowodowego zebranego w sprawie, dokonanie jego ponownej oceny i ustalenie stanu faktycznego, a ewentualnie także uzupełnienie tego materiału dowodowego. Powyższe nie oznacza jednak, że sąd drugiej instancji w uzasadnieniu wyroku miałby raz jeszcze powtarzać argumentację sądu pierwszej instancji użytą w związku z oceną dowodów i czynieniem ustaleń, jeżeli w całości tę argumentację akceptuje. W takim przypadku wystarczy, że da temu wyraz przez wskazanie, że ustalenia sądu pierwszej instancji i ocenę dowodów uznaje za własną. Nie ma przeszkód ku temu, żeby sąd drugiej instancji zaakceptował niektóre ustalenia faktyczne sądu pierwszej instancji, a inne zmienił, ujawniając zakres zmian i przesłanki, które do tego doprowadziły.

Art. 217 § 1 k.p.c. upoważnia stronę do powoływania okoliczności faktycznych i zgłaszania wniosków dowodowych aż do zamknięcia rozprawy, ale to jej uprawnienie może doznać ograniczenia w sytuacji określonej w art. 217 § 2 k.p.c. oraz – gdy chodzi o postępowanie apelacyjne – w art. 381 k.p.c. Sąd nie ma jednak obowiązku przeprowadzić wszystkich dowodów zawnioskowanych przez stronę, ale – jak wynika z art. 227 k.p.c. – wyłącznie te, które dotyczą faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie.

Sąd Apelacyjny orzekający w niniejszej sprawie rozważył zarzuty naruszenia prawa procesowego zgłoszone w apelacji pozwanych, a uczynił to w kontekście przepisów prawa materialnego, na których powód oparł roszczenie (art. 299 § 1 k.s.h.), a pozwani obronę (art. 299 § 2 k.s.h.), Sąd Apelacyjny uzupełnił postępowanie dowodowe w celu pozyskania wiedzy o okolicznościach błędnie pominiętych przez Sąd Okręgowy, a mianowicie co do tego, jakim majątkiem dysponowała spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w czasie, gdy powstała wierzytelność obecnie niemożliwa do zaspokojenia z jej majątku przez powoda.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c. orzeczono jak w postanowieniu.

O wynagrodzeniu należnym pełnomocnikowi reprezentującemu pozwanych z urzędu w postępowaniu kasacyjnym Sąd Najwyższy orzekł stosownie do § 2, § 8 pkt 6 i § 16 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 3 października

2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (Dz.U. z 2019 r. poz. 68).